

внутрішнього середовища за допомогою геоінформаційної системи, послідовно втілити в життя стратегію розвитку інфраструктури туристичної галузі [3].

Таким чином, зростання потужностей туристичної інфраструктури за рахунок залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій та оцінювання стану розвитку туристичної галузі за рахунок геоінформаційної системи має стати одним із пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку України.

Література

1. Туристична діяльність. Нормативна база / упор. О. М. Роїна. – К. : КНТ, 2005. – 448 с.
2. Матвійчук Л.Ю. Механізми створення геоінформаційної системи туристично-рекреаційних ресурсів : монографія / Л.Ю.Матвійчук та інші – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2016. – 196 с.
3. Суховірський Б.І. Геоінформаційні системи і технології в регіональному розвитку / Б.І.Суховірський. – К., 2002. – 268 с.

УДК 339.922/.24(043.2)

МАСЛИГАН О.О.
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

У давнину регіон був синонімом таких категорій, як земля, край, князівство тощо. Сьогодні під регіоном слід розглядати певну територіальну одиницю, що вирізняється з поміж інших таких же одиниць специфічними рисами (географічними, геологічними, етнографічними, економічними, історичними рисами [1]. Регіон – визначена територія, що відрізняється від інших територій рядом ознак і яка має деяку цілісність, взаємозалежність елементів, які її формують [2]. Регіони виділяються з території відповідно з визначеними цілями та завданнями. Очевидно, у різних науках і сферах практичної діяльності використовуються свої принципи виокремлення регіонів. Зокрема, для економіки найбільше значення має виділення регіонів з позицій адміністративного та економічного управління, місця у територіальному поділі праці, функціонування ринків праці, товарів, послуг, типовості соціально-економічних проблем тощо. Поділ території на регіони завжди є цільовим або проблемно-орієнтованим. Кожний регіон (крім світу у цілому) може бути представлений як елемент деякої ієрархічної системи регіонів [3].

На даний час достатньо часто вживається поняття міжрегіонального співробітництва до співпраці між державами у окремих регіонах. Транскордонне співробітництво стало чинником, який сприяє суспільному діалогу та досягненню соціальної рівності, інструментом для розвитку всіх секторів прикордонної місцевої та регіональної влади в Європі і сьогодні введено в різні аспекти повсякденного життя.

Для України, особливо для її регіонів, процеси міжтериторіального та транскордонного співробітництва нові і необхідно певний час, щоб і на державному і на регіональному рівнях усвідомили їх важливість і забезпечили

організаційно-правові, фінансові та кадрові можливості для активізації участі регіонів у міжнародному співробітництві з метою більш ефективного використання природно-ресурсного потенціалу територій і підвищення життєвого рівня населення.

За своєю суттю транскордонне співробітництво передбачає різного роду контакти (зв'язки) людей, які, при певних обставинах, зумовлюють появу спільної діяльності [3]: родинні контакти, які відбуваються завжди, незалежно від ступеня закритості кордону; соціально-гуманітарні (всі контакти, що відбуваються в сфері культури, історії, архітектури, освіти, науки, релігії, туризму, рекреації, взаємне надання послуг у сфері охорони здоров'я тощо); прикордонна торгівля (неформалізована купівля товарів та послуг на сусідніх територіях); зовнішня торгівля товарами та послугами на прикордонних територіях (формалізовані експортно-імпорتنі відносини на прикордонних територіях); виробнича кооперація (співпраця з виробництва товарів, надання послуг, створення матеріальних цінностей); спільні підприємства (формування спільних об'єктів в транскордонному просторі відповідно чинного законодавства сторін для виробництва продукції/ надання послуг); транснаціональні компанії у прикордонних територіях (переважне розміщення на невеликій віддалі підприємств компанії з обох сторін кордону з тим, щоб потрапити у різні режими економічної діяльності та, по можливості, в межах транспортних коридорів); взаємодопомога у надзвичайних ситуаціях (наприклад, у боротьбі з контрабандою, нелегальною міграцією) для формування спільного плану дій; спільне використання природних ресурсів, здійснення природоохоронних заходів; територіальне (просторове) планування та облаштування території; спільне використання об'єктів інфраструктури, спільна розбудова інфраструктури з подальшим її використанням; стратегія розвитку транскордонного регіону, яка охоплює всі сфери життєдіяльності населення у єдиному (інтегрованому) просторі транскордонного регіону. Це найвищий рівень розвитку транскордонного регіону.

Транскордонне співробітництво сприяє розширенню національних законодавчих рамок у отриманні благ з транскордонних ринків і формалізує відносини у транскордонному регіоні, залучаючи, крім громадян, і інші господарюючі суб'єкти та установи, тобто система забезпечення життєдіяльності населення прикордонного регіону виходить за національні межі [4].

Організаційною формою транскордонного співробітництва є транскордонне партнерство, що здійснюється на основі добровільної співпраці двох або кількох територіальних громад, їх представницьких органів, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій, юридичних та фізичних осіб з різних сторін кордону, що діють відповідно до умов формалізованого договору (статут, рамкова угода, тощо), з метою виконання спільних проектів, програм та вирішення соціальних, добродійних, культурних, освітніх, наукових та управлінських завдань.

Ефективним інструментом транскордонного співробітництва є створення туристичних кластерів. Кластери діють як добровільне, штучне та обмежене

просторовими рамками об'єднання широкого кола учасників, що здійснюється з метою підвищення конкурентоздатності конкретної продукції або послуг його учасників або форсування нових ринкових ніш.

Література

1. Гречаник В. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму: Україна і світ / В. Гречаник, С. Васильченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/grechanyk2.htm.
2. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. Мадрид, 21 травня 1980 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106.
3. Мікула Н.А. Транскордонне співробітництво /Н.А. Мікула, В.В. Толкованов. – Київ: Крамар, 2011. – 259 с.
4. Кіш Є. Транскордонне співробітництво / Є.Кіш, М.Лендзел, С.Мітряєва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakarpatia.com/?p=844>.

УДК 911. 338.48

МАШКА Г.В., ГОРБИК О.Ю.
Мукачівський державний університет

СУЧАСНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ

Актуальність розвитку сільського туризму в Карпатському регіоні зумовлюється першочерговою необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села. На даному етапі розвитку економіки та культури України уряд проголошує туризм одним із пріоритетних та перспективних напрямів. Діючи в державі стандарти туристичної галузі цілком можуть створити сприятливі умови для розвитку та функціонування ефективного, цивілізованого туристичного ринку з надійними та багатоманітними туристичними послугами

Поняття «сільський зелений туризм» є багатофункціональним, комплексним та системним явищем, яке активно поширюється у господарському житті аграрних територій та сприяє їхньому економічному та соціальному розвитку в Україні. Провідні вчені-економісти ототожнюють дану категорію з туризмом, що базується в сільських садибах чи фермах, або взагалі у сільській місцевості, однак не включає відпочинок на своєрідних рекреаційних територіях. У широкому сенсі під сільським туризмом розуміють подорожі з метою відпочинку та релаксації населення, що передбачає розміщення в сільській місцевості із залученням приватного сектору

Велику роль у формуванні й упровадженні в соціально-економічне життя населення такого виду діяльності, як зелений туризм, відіграє ставлення до нього пересічних українців. На даному етапі воно досить різне – від абсолютного несприйняття цього виду відпочинку до чималого захоплення його екологічністю та економічністю. Проте необхідно брати до уваги, що велика частина населення лишається зовсім непоінформованою щодо даної форми туризму. У зв'язку із цим на перший план виходить популяризація ідеї сільського зеленого туризму та ознайомлення громадян України з основними

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>